

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
« ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА»**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ Фаховий молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ I5 Медсестринство
(код та найменування спеціальності)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ I5.01 Медсестринство

КВАЛІФІКАЦІЯ Сестра медична/Брат медичний

РОЗГЛЯНУТО ТА ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні ЦМР загально-медичних
дисциплін
ТОВ «Фаховий коледж Українського
Червоного Хреста»

Протокол засідання
від « 14 » Од 2025р. № 2

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Медсестринство в психології та наркології»
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Викладач (-і)	
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативний
Обсяг дисципліни	
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Форма навчання	Денна
Рік навчання/Семестр	2/ семестр 4
Обсяг	Кількість кредитів-3 Загальна кількість годин-90 Всього аудиторних годин -60: лекції-16 год., практичні заняття - 44 год., самостійна робота – 30 год.
Консультації	Згідно графіка
Мова викладання	Українська
Анотація дисципліни	Дисципліна «Медсестринство в психіатрії та наркології» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство. Цей курс підготовки медичних сестер передбачає оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта, досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій, складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів, орієнтування в патології нервової системи, уміння вибирати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя. <i>Предметом вивчення</i> навчальної дисципліни є психічні хвороби. Медичні сестри психіатричних закладів мають звичайний потенціал для суттєвого підвищення якості догляду та спостереження за пацієнтами, професійного і компетентного виконання багатьох медичних завдань під час надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з психічними розладами. Медична сестра серед інших працівників медичного закладу найбільше часу проводить з пацієнтом, досконало знає його переживання, що пов'язані як з хворобою, так і з соціальними та іншими проблемами.
Мета дисципліни	Підтримувати здоров'я, запобігати захворюванню, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати:

	-систему організації психіатричної та наркологічної допомоги; -роль і місце психіатрії та наркології серед інших наук медичної галузі; -анатомо-фізіологічні особливості нервової системи та основи вищої нервової діяльності; -роль психіки в діяльності організму; -сучасні клінічні дані про нозологічні форми психічних захворювань; -основні та додаткові методи обстеження, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами; -принципи лікування пацієнтів психіатричного та наркологічного профілю; -основні аспекти спостереження та догляду за пацієнтами з психічною патологією на ранніх стадіях їх розвитку; -основи надання долікарської медичної допомоги при гострих і хронічних психічних порушеннях, первинної і вторинної профілактики рецидивів; -соціально-реадаптаційні, трудові аспекти та норми захисту прав та інтересів психічнохворих; -основні законодавчі акти та нормативні документи, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами; -принципи медичної етики та деонтології. вміти: -застосовувати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, враховуючи його потреби; -здійснювати медсестринський процес у психіатрії та наркології; -документувати всі етапи медсестринського процесу; -володіти навичками спілкування з пацієнтами; -вести спостереження за пацієнтом та оцінювати його результати; -володіти технікою медсестринських маніпуляцій; -надавати долікарську допомогу; володіти навичками міжособистісного спілкування; -проводити психотерапевтичні заходи; -вирішувати деонтологічні завдання, пов'язані з професійною діяльністю.
Очікувані результати навчання (компетентності)	
Інтегральна компетентність Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях. Загальні компетентності -здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; -здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області;	

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
 - здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
- здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- здатність застосовувати професійні стандарти та нормативно-правові акти в повсякденній медичній практиці;
- здатність задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медичних втручань, оцінки результату та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом, членами сім'ї на засадах сімейно-орієнтованого підходу та особами які доглядають, іншими медичними й соціальними працівниками, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та відповідні фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля;
- здатність застосовувати сукупність професійних навичок (умінь), втручань та дій, медичних засобів, при здійсненні обстеження пацієнтів різного віку та забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу;
- здатність використовувати інформаційний простір та сучасні цифрові технології в професійній медичній діяльності;
- здатність застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних та фармакологічних засобів, втручань та дій при підготовці та проведенні діагностичних досліджень;
- здатність дотримуватись принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги;
- здатність застосовувати сукупність втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки;
- здатність до безперервного професійного самовдосконалення (освіта впродовж життя);
- здатність приймати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до чинного законодавства;
- здатність дотримуватись принципів медичної етики та деонтології;
- здатність здійснювати профілактичну діяльність, спрямовану на збереження та зміцнення здоров'я населення, освіти пацієнта та членів його родини;
- здатність застосовувати практичні уміння та навички при виконанні базової серцево-легеневої реанімації.

Програмні результати навчання

- володіти українською мовою для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації;
- застосувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності;
- вести медичну документацію відповідно до чинних вимог;
- дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, техніки безпеки і охорони праці;

- вибирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їх родини, колегами, враховуючи соціальні, культурні, психологічні та релігійні відмінності при здійсненні професійної діяльності;
- дотримуватися принципів професійної етики, толерантної та неосудливої поведінки задля створення безпечного лікувально-профілактичного середовища; -вміти підготувати пацієнта до лабораторного та інструментального дослідження, здійснити забір біологічного матеріалу, скерувати до лабораторії;
- застосовувати фармакологічні засоби при здійсненні професійної діяльності;
- виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до діючих фахових протоколів і алгоритмів з метою стабілізації функціонального стану організму;
- надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

Тематика навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1	Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	1
2	Методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухововольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих)	1
3	Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму	1
4	Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	1
5.	Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)	1
6.	Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози сенільного і пресенільного віку. Епілепсія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза	1
7.	Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	2

8	Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально - профілактична робота	2
9	Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	1
10	Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза	1
11	Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік	1
12	Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці токсикоманій	1
13	Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями	1
14	Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі	1
	Всього годин	16

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1	Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	2
2	Методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих)	4
3	Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму	2
4	Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	4
5	Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із	4

	шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)	
6	Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози сенільного і пресенільного віку. Епілепсія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза	2
7	Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	2
8	Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально - профілактична робота	4
9	Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	4
10	Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза	2
11	Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік	4
12	Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці токсикоманій	4
13	Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями	2
14	Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі	4
	Всього	44

Самостійна позааудиторна робота

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1	Психіатрія як наука. Предмет її вивчення. Вклад вітчизняних учених у розвиток психіатрії як науки	2
2	Позалікарняна психіатрична допомога. Робота психіатричного кабінету, психоневрологічного диспансеру. Законодавство в психіатрії. Умови та порядок надання психіатричної допомоги	2
3	Надання психіатричної допомоги в примусовому порядку (госпіталізація, лікування, нагляд). Етичні норми і деонтологія в психіатрії. Професійний кодекс медичних сестер	2

4	Потреби людини. Фактори, що впливають на потреби людини, та засоби їх задоволення. Догляд (загальний та індивідуальний) і спостереження за психічнохворими	2
5	Документація в сестринській роботі та її функції. Охорона праці та безпека медичної сестри на робочому місці	2
6	Види та способи ведення бесід з пацієнтами в психіатричній практиці. Створення терапевтичного середовища та мікроклімату в психіатричному відділенні. Спостереження за пацієнтами	2
7	Особливості надання інформації про пацієнта лікарю, іншим спеціалістам, рідним і близьким. З'ясування того, що залишається не ураженим хворобою пацієнта. Особливості спілкування пацієнтів з іншими людьми	2
8	Організація лікувально-охоронного режиму у відділенні. Переведення хворих в інші відділення чи лікарні. Виписування з лікарні	2
9	Профілактика екстремальних і кризових ситуацій. Дії медсестри. Основні групи препаратів, що застосовуються в психіатрії	2
10	Особливості вживання медикаментів. Відповідальність медичної сестри. Юридичний аспект обліку лікарських засобів	2
11	Свідома згода пацієнта на лікування, оформлення згоди. Лікування без згоди хворого. Правильність видавання медикаментів, реєстрація. Обставини, за яких їх не видають	2
12	Види немедикаментозного лікування, що можуть здійснювати медичні сестри: психотерапія, креативна, музична, соціальна, поведінкова терапія, психодрама тощо. Організація харчування. Допомога пацієнтові під час споживання їжі	2
13	Супроводження пацієнтів. Нагляд поза межами стаціонару. Робота з відвідувачами. Регламентування візитів	2
14	Особисті речі хворого. Їх зберігання та огляд. Соціальна допомога пацієнтам. Опікунство. Працевлаштування. Підхід до сімейних взаємовідносин	4
	Всього	30

Система оцінювання

Відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів

(посилання на сторінку сайту, де розміщене положення)

Поточний контроль:

на кожному практичному занятті (теоретичне опитування + практичне виконання завдання + самостійна робота здобувача освіти)

Перелік інформаційних джерел

Основна	Додаткова
1.Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес. - К.: Здоров'я, 2001.	1.Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачеріков М.Є. Психіатрія і наркологія. - К.: Здоров'я, 1993.

2. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. - К.: Здоров'я, 2000. 3. Медсестринство в психіатрії / За ред. О.С. Чабана. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 4. Минко А.И., Линский И.В. Наркология. - М.: Эксмо, 2004. 5. Психіатрія / За ред. О.К. Напреев. - К.: Здоров'я, 2001.	2. Драчова З.Н., Блейхер В.М., Крук І.В. Нервові та психічні хвороби. - К.: Вища шк., 1993.
Електронні ресурси	
1. Сайт МОЗ України – http://www.moz.gov.ua	
2. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я – http://www.who.int/en/	
3. Сайт Державної наукової медичної бібліотеки України – http://www.library.gov.ua/	
Політика навчальної дисципліни	
Політика щодо відвідування занять здобувачами фахової передвищої освіти: відвідування лекційних та практичних занять обов'язкове; активна участь на практичному занятті під час опитування; ініціативність в обговоренні дискусійних тем; своєчасність виконання самостійної роботи. Дотримання вимог до зовнішнього вигляду. Порядок відпрацювання пропущених занять: пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до положення про порядок відпрацювання занять, а також згідно з графіком відпрацювання та консультацій. Відпрацювання занять є обов'язковим оскільки дана спеціальність відноситься до регульованих професій, що передбачає особливо відповідальну роботу та вимоги до освітньої діяльності з підготовки фахівців за такими спеціальностями. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів фахової передвищої освіти: Діяльність викладача та здобувачів освіти здійснюється відповідно до положення про академічну доброчесність (САЙТ)	

Голова ЦК _____

Викладач _____